

2.1. Istota zysku netto jako elementu kapitałów własnych

Głównym elementem wewnętrznych źródeł finansowania jest zysk netto przedsiębiorstwa¹. Uważany jest on za podstawowe źródło finansowania przedsiębiorstw².

Zysk netto jest różnicą między skalkulowanym zyskiem brutto a wartością zapłaconych podatków oraz pozostałych obowiązkowych obciążeń³. Wynik finansowy brutto ustalany jest na podstawie wyników na działalności operacyjnej (podstawowej i pozostałej) i finansowej. Spółka może wykazywać wynik ujemny, jeśli przychody są niewystarczające do pokrycia kosztów⁴.

Ustalenie wyniku finansowego jest kluczowym elementem określenia zakresu samofinansowania firmy. Informacje dotyczące ujemnego lub dodatniego wyniku, a także jego wysokości, są niezbędne w celu ustalenia dalszych działań w zakresie pozyskania dodatkowych zewnętrznych źródeł finansowania. Jest to też element, który w pierwszej kolejności informuje o sytuacji przedsiębiorstwa⁵.

Zysk netto nie jest jednak w całości przeznaczony do dalszego finansowania przedsiębiorstwa. Jako źródło finansowania wykorzystywany w pełni tylko przez pewien czas – do momentu podjęcia decyzji przez właścicieli o sposobie jego podziału

¹ E. Chojnacka, *Struktura kapitału spółek akcyjnych w Polsce w świetle teorii hierarchii źródeł finansowania*, CeDeWu, Warszawa 2012, s. 22.

² *Finanse przedsiębiorstwa*, pod red. J. Grzywacz, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie – Oficyna Wydawnicza, Warszawa 2013, s. 16.

³ S. Zarębski, *Rola finansowania wewnętrznego w działalności gospodarczej przedsiębiorstw*, [w:] *Nowoczesne zarządzanie finansami przedsiębiorstwa*, pod red. A. Bielawskiej, C.H. Beck, Warszawa 2009, s. 148.

⁴ *Finansowanie przedsiębiorstwa: ujęcie teoretyczno-praktyczne*, pod red. J. Szlęzak- Matusiewicz, P. Felis, Oficyna Wolters Kluwer business, Warszawa 2014, s. 24.

⁵ Ibidem.

i ewentualnej wypłacie dywidendy. Zatem finansowanie działalności zyskiem netto jest w dużej mierze zdeterminowane przez politykę dywidend firmy. Ostateczny podział zysku następuje jednak w skutek decyzji podejmowanych przez właścicieli, czyli udziałowców bądź akcjonariuszy, podczas walnego zgromadzenia⁶.

Decyzje dotyczące dystrybucji zysku na rzecz właścicieli istotnie zależą od formy organizacyjno-prawnej, w której prowadzona jest działalność gospodarcza.

2.2. Podział zysku w spółkach osobowych

W spółkach osobowych wspólnicy mają prawo do równego udziału w wypracowanym zysku, ale też i w tym samym stosunku partycypują w stratach. Możliwe jest określenie innych proporcji partycypowania w zysku czy stracie, jednak wymaga to stosownych zapisów w umowie spółki. Ponieważ wspólnicy w spółkach osobowych (a w przypadku spółki komandytowej – komplementariusze) mają obowiązek angażować się w prowadzenie spraw spółki, wypracowany na działalności gospodarczej (operacyjnej i finansowej) wynik stanowi jednocześnie wynagrodzenie za pracę wspólnika. Każdorazowo z końcem roku obrotowego wspólnicy mają prawo żądać podziału i wypłaty całości zysku⁷.

Ma to swoje podatkowe konsekwencje. Ze względu na fakt, że spółki osobowe nie posiadają osobowości prawnej, wypracowany dochód nie jest dochodem spółki, lecz jest dochodem wspólników⁸. I to wspólnicy są zobowiązani do składania deklaracji podatkowych, regulowania płatności podatku dochodowego od dochodów osiągniętych w związku z prowadzoną działalnością gospodarczą. Rozliczenia podatku dochodowego od dochodu wspólników dokonuje się zgodnie z ustawą o podatku dochodowym od osób cywilnych, jeśli wspólnikami są osoby fizyczne (według zasad uproszczonych lub ogólnych), lub ustawą o podatku dochodowym od osób prawnych, jeśli wspólnikami są osoby prawne (np. spółki kapitałowe). W przypadku, gdy wspólnikami są osoby prawne, dochód z działalności prowadzonej w formie spółki cywilnej oddziałuje na przychody i koszty działalności operacyjnej i stanowi element dochodu z działalności operacyjnej. Opodatkowaniu przez wspólników podlega cały wypracowany w toku prowadzonej działalno-

⁶ A. Dulnic, *Finansowanie przedsiębiorstwa*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2007, s. 39.

⁷ W spółce jawnej na koniec każdego roku obrotowego wspólnicy mają prawo zażądać wypłacenia odsetek stanowiących 5% ich udziału bez względu na fakt, czy spółka osiągnęła w danym roku obrotowym zysk, czy poniosła stratę. Ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. 2000 nr 94, poz. 1037 z późn. zm.), art. 51–54.

⁸ Wyjątkiem jest tu spółka komandytowo-akcyjna, której dochód podlega opodatkowaniu tak, jakby była osobą prawną, a więc podlega ustawie o podatku dochodowym od osób prawnych.

ści dochód (bez względu na sposób zadysponowania nim, czyli bez względu na fakt, czy został wypłacony wspólnikowi, czy zatrzymany w spółce dla potrzeb finansowania dalszej działalności).

Spółki osobowe są jednak zobowiązane do prowadzenia ewidencji zdarzeń gospodarczych w celu precyzyjnego określenia dochodu, który następnie zostanie proporcjonalnie rozliczony między wspólników i przez nich opodatkowany. Zysk lub stratę, stanowiące wynik finansowy działalności prowadzonej w formie spółki osobowej, prezentuje się w sprawozdaniu finansowym jako wynik brutto. Jednocześnie wynik brutto jest tożsamy z wynikiem netto, bowiem spółka osobowa nie jest podmiotem podatku dochodowego. Możliwe są wypłaty zaliczek z zysku w trakcie roku na rzecz wspólników. Zestawienie przykładowych ewidencji podstawowych operacji gospodarczych związanych z podziałem wyniku finansowego w przypadku spółek osobowych zawiera tabela 2.1.

Tabela 2.1. Ewidencja operacji gospodarczych związanych z podziałem wyniku w spółkach osobowych

Lp	Nazwa operacji	Wn	Ma
1	Wypłata zaliczki na poczet zysku	Rozrachunki ze wspólnikami	Rachunek bankowy
2	Zatwierdzenie wyniku (zysku) po zakończeniu roku obrotowego i ew. zatwierdzeniu sprawozdania przez wspólników	Wynik finansowy	Rozliczenie wyniku finansowego
3	Przeznaczenie zysku do dyspozycji wspólników	Rozliczenie wyniku finansowego	Rozrachunki ze wspólnikami
4	Wypłata wyniku wspólnikom po zakończeniu roku obrotowego i ew. zatwierdzeniu sprawozdania przez wspólników (w kwocie stanowiącej różnicę między wartością wyniku a dotychczas wypłaconymi zaliczkami)	Rozrachunki ze wspólnikami	Rachunek bankowy
5	Zwrot nienależnie pobranych przez wspólników kwot (w kwocie stanowiącej różnicę między wartością wypłaconych zaliczek na wyniku)	Rachunek bankowy	Rozrachunki ze wspólnikami
6	Zatwierdzenie wyniku (zysku) po zakończeniu roku obrotowego i ew. zatwierdzeniu sprawozdania przez wspólników	Rozliczenie wyniku finansowego	Wynik finansowy
7	Pokrycie straty dopłatami wspólników	Rachunek bankowy	Rozliczenie wyniku finansowego

Źródło: opracowanie własne na podstawie http://www.e-podatnik.pl/artyku/doradca_podatnika/4101/Rozliczenie_wyniku_finansowego_w_spolkach_osobowych_i_innych_podmiotach.html (dostęp: 12.06.2016).

Pokrycie straty bilansowej w podany wyżej sposób (w pozycjach 6 i 7) następuje niezależnie od rozliczenia straty w sposób określony w art. 9 ust. 3 ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Kwotę straty podatkowej rozlicza się w ciągu 5 kolejnych lat, z tym że wysokość obniżenia w którymkolwiek z tych lat nie może przekroczyć 50 proc. kwoty tej straty – na zmniejszenie podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych, który to podatek także w tym przypadku nie podlega księgowaniu, bowiem jest płacony przez każdą osobę będącą współnikiem spółki cywilnej lub właścicielem danej jednostki.

Podsumowując, w przypadku spółek osobowych oraz osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą cały wypracowany wynik winien być postawiony do dyspozycji współników i wypłacony im w postaci gotówki. Ewentualna decyzja współników o dodatkowym zasileniu finansowym spółki nie ma związku z podziałem wyniku i stanowi odrębną czynność.

2.3. Podział wyniku finansowego w spółkach kapitałowych

Zasady podziału wyniku finansowego w przypadku podmiotów posiadających osobowość prawną są bardziej złożone i szczegółowo określone przepisami prawnymi.

2.3.1. Formalne aspekty podziału wyniku finansowego

Wynik finansowy, zanim zostanie dokonany jego podział, musi być precyzyjnie ustalony. Jego ustalenie ma miejsce w procesie przygotowywania sprawozdania finansowego. W niektórych przypadkach, określonych ustawą o rachunkowości, sprawozdanie finansowe musi być zbadane przez biegłego rewidenta⁹. Zanim zostanie dokonany podział wyliczonego wyniku, sprawozdanie finansowe powinno zostać formalnie zatwierdzone przez właścicieli. Zatwierdzenie wyniku finansowego jednostki powinno nastąpić nie później niż 6 miesięcy od dnia bilansowego. Decyzję o zatwierdzeniu rocznego sprawozdania finansowego podejmuje:

- w spółce akcyjnej – zwyczajne walne zgromadzenie,
- w spółce z o.o. – zwyczajne zgromadzenie współników.

Po zatwierdzeniu sprawozdania finansowego właściciele mogą podjąć decyzje dotyczące podziału zysku lub pokrycia straty. W przypadku, gdy wynik finansowy przyjmuje wartość dodatnią, można go rozdysponować następująco, jako:

⁹ Ustawa z dnia 29 września 1994r1994 r. o rachunkowości, (t.j. Dz.U. 2013 nr 0, poz. 330 z późn. zm.), art. 64 ust. 1.

- wypłatę dywidend,
- utworzenie lub powiększenie kapitału zapasowego lub rezerwowego (tzw. zysk zatrzymany),
- zasilenie zakładowego funduszu świadczeń socjalnych,
- darowizny,
- pokrycie strat z lat ubiegłych¹⁰.

Wielkość wypłaconych dywidend zależna jest zazwyczaj od polityki podziału zysku w przedsiębiorstwie. Tak więc i w tym przypadku decyzja o wypłacie i wielkości dywidend powstaje podczas walnego zgromadzenia udziałowców. Dopiero po zatwierdzeniu zysk przeznaczany jest najpierw na fundusze obligatoryjne, a pozostała jego część może zostać wykorzystana na dowolny cel¹¹. Problem związany z ustaleniem polityki dywidend wiąże się z potrzebą wyboru między reinwestowaniem zysku w celu rozwoju podmiotu a zaspokajaniem oczekiwań udziałowców¹². Podjęcie decyzji wymaga przede wszystkim sprawdzenia struktury kapitałów własnych w przedsiębiorstwie i ustalenia ich optymalnej konfiguracji. Niezbędne jest też ustalenie ewentualnych możliwości inwestycyjnych oraz dostępności zewnętrznych źródeł finansowania¹³.

Zasilenie kapitału zapasowego z zysku w spółkach akcyjnych ma charakter obligatoryjny. Na podstawie art. 396 Kodeksu spółek handlowych spółki akcyjne w Polsce zobowiązane są do tworzenia kapitału zapasowego, którego głównym przeznaczeniem jest pokrywanie ewentualnych strat przedsiębiorstwa. Co roku spółka akcyjna musi przekazać na kapitał zapasowy minimum 8% zysku netto, a odpisy w kolejnych latach kontynuować, aż wartość kapitału zapasowego osiągnie 1/3 kapitału zakładowego. Spółka akcyjna może dokonywać wyższych odpisów z zysku netto na kapitał zapasowy, a kapitał zapasowy może osiągnąć wyższą wartość niż 1/3 kapitału zakładowego. Kodeks spółek handlowych określa tylko minimalne wymogi co do tworzenia i wartości kapitału zapasowego. Przedsiębiorstwa prowadzone w pozostałych formach organizacyjno-prawnych również mogą tworzyć kapitał zapasowy z przeznaczeniem na pokrycie strat, jednak przepisy prawne nie nakładają takiego obowiązku.

Kapitał zapasowy może być też zasilany:

- różnicą między ceną emisyjną a ceną nominalną akcji, zwaną również „agio”¹⁴;

¹⁰ Jak funkcjonuje konto 82 „Rozliczenie wyniku finansowego”?, Zeszyty Metodyczne Rachunkowości nr 9 (369) z dnia 1.05.2014.

¹¹ S. Zarębski, *Rola finansowania wewnętrznego w działalności gospodarczej przedsiębiorstw*, op. cit., s. 148.

¹² E. Chojnacka, op. cit., s. 22.

¹³ W. Bień, *Zarządzanie finansami przedsiębiorstwa*, Difin, Warszawa 2011, s. 15.

¹⁴ J. Bednarz, E. Gostomski, *Finansowanie działalności gospodarczej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2006, s. 41.

- dopłatami dokonywanymi przez akcjonariuszy, w zamian za które ich akcje uzyskują dodatkowe uprawnienia, o ile nie będą one przeznaczone na pokrycie nadzwyczajnych odpisów i strat¹⁵;
- nadwyżką uzyskanej podczas emisji akcji powyżej ich wartości nominalnej, po pokryciu kosztów emisji akcji w spółce akcyjnej;
- dopłatami akcjonariuszy spółki akcyjnej związanymi z przyznaniem szczególnych uprawnień akcjom dotychczas posiadanym;
- dodatnią różnicą między wartością nominalną akcji nad ich niższą ceną nabycia w przypadku umorzonych akcji/udziałów własnych (w przypadku spółek akcyjnych oraz spółek z ograniczoną odpowiedzialnością);
- wartością bezwarunkowo umorzonych zobowiązań – wraz z uprawomocnieniem się postanowienia o zakończeniu postępowania naprawczego lub upadłościowego;
- różnicą z aktualizacji wyceny rozchodowanych środków trwałych – w przypadku, gdy na podstawie odrębnych przepisów nie ma obowiązku odniesienia jej na pozostałe przychody operacyjne¹⁶.

Zasadniczym przeznaczeniem kapitału zapasowego jest pokrywanie strat, jednakże walne zgromadzenie może również zadecydować o użyciu tych środków na inne cele, aczkolwiek tylko w zakresie przeznaczenia nadwyżki tych środków nad 1/3 wartości kapitału zakładowego. Ta część może być użyta tylko i wyłącznie na pokrycie strat i tylko w przypadku spółki akcyjnej. Kapitał zapasowy może być też przeznaczony na:

- zwiększenie kapitału zakładowego,
- pokrycie kosztów emisji akcji podczas powstania spółki,
- pokrycie kosztów organizacyjnych związane z połączeniem lub przejęciem spółki¹⁷.

Możliwa też jest sytuacja, w której firma wypracowała stratę, ale kapitał zapasowy jest niewystarczający (lub brak jest tego kapitału zapasowego w ogóle). Wówczas możliwe jest podjęcie uchwały o pokryciu straty z zysków lat przyszłych.

Dodatkowo wskazać należy sytuację, gdy wartość straty wykazana w bilansie spółki przewyższy sumę kapitału zapasowego i rezerwowego oraz jedną trzecią kapitału zakładowego. Wówczas spółka jest zobowiązana do zwołania walnego zgromadzenia.

¹⁵ Ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. 2000 nr 94, poz. 1037 z późn. zm.), art. 396.

¹⁶ J. Gawrońska, *Kapitał zapasowy i jego przeznaczenie*, [w:] INFORF.PL, <http://inforfk.pl/katalogi/artykuly/tresc,k00,ko,I83.2016.002.000000700,Kapital-zapasowy-i-jego-przeznaczenie.html>, (dostęp: 13.04.2016).

¹⁷ Ibidem.

madzenia, które powinno podjąć decyzję o dalszym istnieniu spółki (i oceny szans dalszego istnienia spółki oraz wdrożeniu programu restrukturyzacyjnego lub podjęcia działań na rzecz likwidacji/upadłości spółki).

W spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością wspólnicy mają prawo do uczestnictwa w zyskach wykazywanych w sprawozdaniach finansowych, o ile przedsięwzięta została odpowiednia uchwała stanowiąca o przekazaniu części lub całości zysku do wypłaty w postaci dywidendy. Co do zasady zysk dzielony jest na wspólników w stosunku do ich udziałów¹⁸.

Kwota dywidendy przeznaczonej do wypłaty nie może przekraczać sumy zysku z poprzedniego roku obrotowego i niepodzielonych zysków z lat ubiegłych oraz wartości odpisów z zysku przeznaczonych na kapitały zapasowe i rezerwowe. Należy również skorygować tę kwotę o odpisy z tytułu niepokrytych strat, udziałów własnych oraz innych kwot, które są obligatoryjnie przekazywane na kapitały zapasowe i rezerwowe¹⁹.

Wspólnikami uprawnionymi do uzyskania dywidendy są ci, którzy posiadali udziały w dniu podjęcia uchwały o podziale wyniku (dzień dywidendy). Możliwe jest też wyznaczenie innego dnia niż dzień zgromadzenia wspólników jako dnia dywidendy. Spółka może również wypłacać zaliczki na poczet wypłaty dywidendy, o ile umowa spółki przewiduje taką możliwość, a sama spółka dysponuje takimi środkami.

W spółce akcyjnej kwota przeznaczona na dywidendy nie może być wyższa niż zysk za ostatni rok obrotowy, powiększony o niepodzielone zyski z lat ubiegłych, jak i o kwoty przeniesione z utworzonych z zysku kapitałów zapasowego i rezerwowych, które również podlegają podziałowi na rzecz wypłaty dywidendy. Kwotę tę należy skorygować, tak samo jak w przypadku spółki z ograniczoną odpowiedzialnością o niepokryte straty oraz akcje własne, a także inne kwoty, które – zgodnie z ustawą lub statutem – podlegają przeznaczeniu z zysku za ostatni rok obrotowy w celu zasilenia kapitałów zapasowego i rezerwowego²⁰.

Dywidenda wypłacana jest akcjonariuszom, którzy byli w posiadaniu akcji w dzień dywidendy, nie później jednak niż dwa miesiące od dnia podjęcia uchwały lub właśnie w dniu podjęcia uchwały o podziale zysku.

Również w przypadku spółki akcyjnej statut może przewidywać wypłatę akcjonariuszom zaliczki na poczet przyszłej dywidendy, pod warunkiem że spółka posiada wystarczające środki oraz otrzyma zgodę rady nadzorczej²¹.

¹⁸ Ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. 2000 nr 94, poz. 1037 z późn. zm.), art. 191.

¹⁹ Ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. 2000 nr 94, poz. 1037 z późn. zm.), art. 192.

²⁰ Ibidem.

²¹ Ibidem.

2.3.2. Podatkowe aspekty podziału wyniku finansowego

Podatek od towarów i usług (VAT) w zasadzie nie wpływa na kształtowanie się wyniku finansowego przedsiębiorstwa. Również zysk netto nie podlega opodatkowaniu podatkiem od towarów i usług. Na wartość przychodów ze sprzedaży czy kosztów prowadzonej działalności wpływają kwoty netto, po dokonanych korektach podatku VAT naliczonego i należnego. Rozliczenia prowadzone w zakresie podatku od towarów i usług są prowadzone niezależnie od określania efektów działania i wyniku finansowego. Dotyczy to nawet sytuacji, w których podmioty prowadzące działalność gospodarczą mają prawo do uzyskania zwrotu podatku VAT (sprzedają produkty o stawce VAT-u niższej niż kupowane materiały i surowce). Uzyskany zwrot nie stanowi przychodu i nie wpływa na wynik finansowy. Podobnie w przypadku, gdy firma zobowiązana jest do odprowadzenia do urzędu skarbowego dodatniej różnicy między podatkiem należnym a naliczonym. Kwota ta nie stanowi kosztów uzyskania przychodu. Jednak w wybranych sytuacjach występuje możliwość zaliczenia podatku VAT do kosztów uzyskania przychodu. Dotyczy to w szczególności następujących sytuacji:

- jeżeli podatnik zwolniony jest od podatku od towarów i usług lub nabył towary i usługi w celu wytworzenia, albo odprzedaży towarów lub świadczenia usług zwolnionych od podatku od towarów i usług;
- w tej części, w której zgodnie z przepisami o podatku od towarów i usług podatnikowi nie przysługuje obniżenie kwoty lub zwrot różnicy podatku od towarów i usług;
- jeżeli naliczony podatek od towarów i usług nie powiększa wartości środka trwałego lub wartości niematerialnej i prawnej,

Również wypłacana kwota w postaci gotówki z zysku netto oraz kwota przeznaczana na kapitały zapasowe i rezerwowe z zysku netto nie podlegają opodatkowaniu podatkiem VAT. Inaczej jest, jeśli dywidenda wypłacana jest w formie rzeczowej (np. przeniesienie własności zasobu rzeczowego). W tym przypadku uwzględnić należy konieczność ustalenia wartości podatku VAT²².

Natomiast jeśli chodzi o podatek dochodowy, to ma on istotne znaczenie dla ustalenia wartości zysku netto. Dochód brutto ustalony jako wynik z podstawowej

²² E. Wrońska-Bukalska, *Wybrane zagadnienia transferu zysków przedsiębiorstwa na rzecz akcjonariuszy w formie dywidendy rzeczowej*, [w:] *Zarządzanie i Finanse*, Journal of Management and Finance, vol 11, no. 1 part 2, Wyd. Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2013, s. 521–532. Ten problem jest dużo bardziej złożony. Wyrok NSA (wyrok Naczelnego Sądu Administracyjnego z 17 kwietnia 2013 r., sygn. akt II FSK 1638/11) wskazuje, że wypłata dywidendy w formie rzeczowej nie powinna być utożsamiana z umową sprzedaży ani inną podobną i nie ma skutków podatkowych związanych z VAT-em (takie skutki ma jakiegokolwiek inne nieodpłatne przekazanie rzeczy, jeżeli przekazujący jest podatnikiem VAT). Natomiast urzędy skarbowe czasami wydają interpretacje sprzeczne z wyrokiem NSA.

działalności operacyjnej, pozostałej działalności operacyjnej oraz finansowej podlega opodatkowaniu podatkiem dochodowym. Jednak ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych w wielu przypadkach odmiennie definiuje kategorie, które można zaliczyć do przychodów podatkowych oraz kosztów podatkowych. Stąd też podstawa opodatkowania może być odmienna od zysku brutto²³. Może się pojawić sytuacja, w której występuje strata brutto w rachunku zysków i strat, a jednocześnie występuje dodatnia podstawa opodatkowania i obowiązek zapłaty podatku dochodowego. Możliwa też jest sytuacja odmienna – kiedy występuje zysk brutto, ale strata podatkowa (ujemna podstawa opodatkowania). Ponieważ kategorie te są często odmiennie, odmiennie też są sposoby rozliczenia zysku i straty księgowej oraz podatkowej.

Ustawodawca przyznał pewne preferencje podatnikom, którzy wygenerowali stratę podatkową. Pokrycie straty podatkowej w podany wyżej sposób następuje w sposób określony w art. 9 ust. 3 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Kwotę straty podatkowej rozlicza się w ciągu 5 kolejnych lat, z tym że wysokość obniżenia w którymkolwiek z tych lat nie może przekroczyć 50 proc. kwoty tej straty – na zmniejszenie podstawy opodatkowania podatkiem dochodowym od osób fizycznych, który to podatek także w tym przypadku nie podlega księgowaniu, bowiem jest płacony przez każdą osobę będącą współnikiem spółki cywilnej lub właścicielem danej jednostki. W przypadku wygenerowania straty księgowej (wykazywania jej w rachunku zysków i strat) możliwe jest jej rozliczenie z zysków lat przyszłych lub z kapitału zapasowego na podstawie uchwały wspólników.

Poza oddziaływaniem podatku dochodowego na wynik netto oddziałuje on również na podział zysku netto, ze szczególnym uwzględnieniem wypłaty dywidendy. W Polsce występuje obowiązek podatkowy w przypadku wypłaty dywidend – kwoty przeznaczone na wypłatę dywidendy są obciążone 19-procentowym zryczałtowanym podatkiem dochodowym. Jest to również kolejne obciążenie, z którym musi się liczyć spółka planująca wykorzystać finansowanie wewnętrzne w tym właśnie celu.

Opodatkowanie dywidend w Polsce zależne jest od podmiotu, który będzie uzyskiwał korzyści z tego tytułu. W przypadku gdy właścicielem są osoby fizyczne, ich dochód uzyskiwany w postaci dywidendy podlega regulacjom ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych. Gdy jednak właścicielem jest osoba prawna, zastosowanie będzie miała już ustawa o podatku dochodowym od osób prawnych. Dodatkowo, w przypadku osób prawnych niebędących rezydentami Rzeczypospolitej Polskiej, zasady rozliczania podatku opierają się również na umowach międzynarodowych dotyczących zasad unikania podwójnego opodatkowania²⁴.

²³ Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (t.j. Dz.U. 2014 nr 0, poz. 851 z późn. zm).

²⁴ Przegląd Podatku Dochodowego nr 11 (371) z dnia 1.06.2014, (dostęp: 22.04.2016 r.): <http://www.gofin.pl/podatki/17,1,61,175921,opodatkowanie-dywidend-wyplacanych-przez-polskie-spolki.html>.

W art. 30a ustawy o podatku dochodowym od osób fizycznych określono, iż dochody pochodzące z dywidendy zalicza się do grupy przychodów rozliczanych według podatku ryczałtowego w wysokości 19% przychodu bez prawa do pomniejszenia go o koszty uzyskania przychodów²⁵. Podstawą opodatkowania jest cały przychód otrzymany z tytułu dywidendy; przychodu z tytułu dywidendy nie łączy się z pozostałymi dochodami, a płatnikiem podatku jest podmiot wypłacający dywidendę, który potrąca kwotę podatku z przypadającej do wypłaty sumy oraz wpłaca ją na rachunek właściwego dla płatnika urzędu skarbowego. Natomiast w przypadku firm, których akcje są notowane na giełdzie papierów wartościowych, zgodnie ze stanowiskiem Ministerstwa Finansów, sformułowanym w piśmie z dnia 5 lutego 2002 r. skierowanym do KDPW, płatnikiem tym jest biuro maklerskie prowadzące rachunek papierów wartościowych osoby fizycznej, której wypłacana jest dywidenda.

W przypadku osób prawnych zastosowanie ma art. 22 ust. 1 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych. Przepisy kwalifikują dywidendę jako przychód podlegający zryczałtowanemu podatkowi w wysokości 19%. W przypadku osób prawnych występują jednak pewne zwolnienia z obowiązku zapłaty tego podatku.

Zwolnione od podatku dochodowego dochody (przychody) z dywidend oraz inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych, mających siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej spółek, które łącznie spełniają następujące warunki (art. 22 ust. 4 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych):

- wypłacającym dywidendę oraz inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych jest spółka będąca podatnikiem podatku dochodowego, mająca siedzibę lub zarząd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- uzyskującym dochody (przychody) z dywidend oraz inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych jest spółka podlegająca w Rzeczypospolitej Polskiej lub w innym niż Rzeczpospolita Polska państwie członkowskim Unii Europejskiej, lub w innym państwie należącym do Europejskiego Obszaru Gospodarczego, opodatkowaniu podatkiem dochodowym od całości swoich dochodów, bez względu na miejsce ich osiągnięcia, i jednocześnie spółka ta posiada bezpośrednio nie mniej niż 10% udziałów (akcji) w kapitale spółki wypłacającej dywidendę. Zwolnienie ma zastosowanie w przypadku, kiedy spółka uzyskująca dochody (przychody) z dywidend oraz inne przychody z tytułu udziału w zyskach osób prawnych mających siedzibę lub zarząd na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej posiada udziały (akcje) w spółce wypłacającej te należności nieprzerwanie przez okres dwóch lat.

²⁵ Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (t.j. Dz.U. 2014 nr 0, poz. 851 z późn. zm.), art. 12 ust. 4 pkt 11.

Płatnikiem podatku jest spółka wypłacająca dywidendę, która potrąca kwotę ryczałtowanego podatku dochodowego z przypadającej do wypłaty sumy oraz wpłaca ją na rachunek właściwego dla podatnika urzędu skarbowego (art. 26 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych).

W przypadku konieczności zapłaty podatku dochodowego od otrzymanych dywidend występuje możliwość odliczenia tego podatku od podatku wyczonego dla podstawy opodatkowania z ogółu działalności gospodarczej²⁶.

Obciążenia podatkowe wynikające z opodatkowania dywidendy mogą stanowić jeden z głównych czynników decyzyjnych o jej wypłacie. Trzeba również o nich pamiętać przy ustalaniu polityki dywidend, gdyż może to być jeden ze składników decyzyjnych przy planowaniu podziału zysku czy ustalaniu polityki dywidend.

Przeniesienie wyniku finansowego na kapitał zakładowy stanowi przede wszystkim formę zabezpieczenia spółki przed ewentualnymi przyszłymi stratami. W art. 12 ust. 4 pkt 11 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych wyraźnie jest zaznaczone, iż zasilenie kapitału zapasowego z zysku nie jest zaliczane do przychodów podatkowych przedsiębiorstwa, a zatem podlega zwolnieniu z opodatkowania²⁷.

2.3.3. Rachunkowe aspekty podziału wyniku finansowego

Rozliczenie wyniku finansowego następuje poprzez przeniesienie wartości zysku za dany rok obrotowy z konta „Wynik finansowy” na konto „Rozliczenie wyniku finansowego”. Jest to podstawowa operacja informująca o podjęciu decyzji w sprawie rozdysponowania zysku. Następnie w zależności od podjętych decyzji środki te mogą zostać rozdysponowane na zasilenie kapitału zapasowego lub wypłatę dywidendy²⁸. Zestawienie operacji zawarto w tabeli 2.2.

Należy nadmienić, że zaprezentowane powyżej sposoby księgowania rozliczenia zarówno zysku, jak i pokrycia strat są odmiennie ujmowane w świetle ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych (była o tym mowa w pkt 2.3.2). Stąd też firmy zobowiązane są do szczególnej uwagi w procesie zarówno ustalania wyniku netto, jak i rozliczania podziału zysku netto oraz straty.

²⁶ Konieczne jest jednak spełnienie szeregu warunków określonych w art. 20 Ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (t.j. Dz.U. 2014 nr 0, poz. 851 z późn. zm.).

²⁷ H. Kozłowska, *Podatkowe aspekty zamknięcia ksiąg rachunkowych*, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa 2009, s. 136.

²⁸ *Jak funkcjonuje konto 82 „Rozliczenie wyniku finansowego”?*, Zeszyty Metodyczne Rachunkowości nr 9 (369) z dnia 1.05.2014.

Tabela 2.2. Ewidencja operacji gospodarczych związanych z podziałem wyniku w spółkach osobowych

Lp.	Nazwa operacji	Wn	Ma
1.	Zatwierdzenie sprawozdania finansowego z dodatnim wynikiem finansowym	Wynik finansowy	Rozliczenie wyniku finansowego
2.	Odpis z zysku na kapitał zapasowy/rezerwowy	Rozliczenie wyniku finansowego	Kapitał zapasowy/rezerwowy
3.	Decyzja o wypłacie dywidendy	Rozliczenie wyniku finansowego	Rozliczenia z właścicielami
4.	Potrącenie podatku dochodowego od wypłaty dywidendy	Rozliczenia z właścicielami	Rozrachunki z tytułu podatków/Rachunek bankowy
5.	Wypłata dywidendy (w kwocie netto)	Rozliczenia z właścicielami	Rachunek bankowy
6.	Zatwierdzenie sprawozdania finansowego z dodatnim wynikiem finansowym	Rozliczenie wyniku finansowego	Wynik finansowy
7.	Pokrycie straty z kapitału zapasowego	Kapitał zapasowy	Rozliczenie wyniku finansowego
8.	Pokrycie straty z zysków lat przyszłych	Zyski z lat przyszłych	Rozliczenie wyniku finansowego

Źródło: A. Buczkowska, op. cit., s. 305.

2.4. Wpływ podziału wyniku finansowego na sprawozdanie finansowe

Wynik finansowy jest istotną pozycją we wszystkich elementach sprawozdania finansowego – w bilansie, rachunku zysków i strat, przepływach pieniężnych oraz zestawieniu zmian w kapitale własnym. Natomiast już sposób podziału wyniku finansowego nie jest prezentowany we wszystkich tych elementach. Zestawienie oddziaływania wypracowanego zysku netto oraz jego podziału na poszczególne elementy sprawozdania finansowego prezentowane jest w tabelach 2.3–2.5.

Tabela 2.3. Wpływ podziału wyniku finansowego na pozycje bilansu

Zdarzenie	Pozycja bilansu	Wpływ	Komentarz
Wypracowanie zysku netto	Zysk netto	zwiększenie	Zwiększeniu ulega wartość kapitałów własnych oraz odpowiednio sumy bilansowej
Przeniesienie zysku netto na kapitał zapasowy	Kapitał Zapasowy	zwiększenie	Dokonanie odpisu z zysku netto na kapitał zapasowy w bilansie odzwierciedlone będzie jako obniżenie pozycji „Zysk netto”, a wzrost wartości pozycji „Kapitał zapasowy”. Nie powoduje to zmiany wartości kapitałów własnych
	Zysk netto	zmniejszenie	
Określenie kwot należnych właścicielom do wypłaty jako dywidendy	Zobowiązania wobec właścicieli	zwiększenie	Następuje zmniejszenie kapitałów własnych i zwiększenie zobowiązań ogółem
	Zysk netto	zmniejszenie	
Wypłata dywidendy na rzecz właścicieli	Rachunek bankowy	zmniejszenie	Następuje zmniejszenie zobowiązań oraz stanu gotówki na rachunku bankowym. Zmniejszeniu ulega suma bilansowa
	zobowiązania wobec właścicieli	zmniejszenie	
Wypracowanie straty netto	Strata netto	zmniejszenie	Zmniejszeniu ulega wartość kapitałów własnych oraz odpowiednio sumy bilansowej
Pokrycie straty kapitałem zapasowym	Kapitał zapasowy	zmniejszenie	W wyniku pokrycia straty środkami z kapitału zapasowego pozycja ta ulegnie zmniejszeniu o kwotę straty netto. Operacja dokonywana w obrębie kapitałów własnych.
	Zysk/Strata netto	zmniejszenie	

Źródło: opracowanie własne.

W przypadku bilansu najbardziej widoczne są wszelkie zmiany związane z prezentowaniem wypracowanego wyniku finansowego oraz jego podziałem. W pozostałych elementach sprawozdania finansowego wypracowany zysk netto jest ważną pozycją, jednak już jego podział nie jest prezentowany w pełnym zakresie, tak jak w bilansie.

W przypadku rachunku zysków i strat prezentowany jest tylko wypracowany wynik finansowy – i jest jego najważniejszym elementem²⁹.

²⁹ T. Kiziukiewicz, *Sprawozdawczość finansowa*, op. cit., s. 342.

Tabela 2.4. Wpływ podziału wyniku finansowego na pozycje rachunku zysków i strat

Zdarzenie	Pozycja RZIS	Wpływ	Komentarz
Wypracowanie zysku netto	Zysk netto	istotny	Zysk netto jest wynikową pozycją rachunku zysków i strat. Jego wartość jest następnie przenoszona do pozostałych elementów sprawozdania finansowego, tj. bilansu i rachunku przepływów pieniężnych
Ustalenie i wypłata dywidendy	brak	brak	Zdarzenie to nie wpływa na żaden element rachunku zysków i strat, lecz kwota zysku jest podstawą ustalenia wypłat dywidend
Przeniesienie zysku na kapitał zapasowy	brak	brak	Zdarzenie to nie wpływa na żaden element rachunku zysków i strat, lecz kwota zysku jest podstawą ustalenia odpisów na kapitał zapasowy.

Źródło: opracowanie własne.

Mimo iż w rachunku zysków i strat nie odzwierciedla się zmian związanych z finansowaniem działalności przedsiębiorstwa zyskiem netto, jest to jednak punkt wyjściowy do dalszych decyzji i działań związanych z jego podziałem.

Kolejny element sprawozdania finansowego to sprawozdanie przepływów pieniężnych. I w tym przypadku wynik finansowy jest ważną kategorią, szczególnie jeśli sprawozdanie to jest sporządzane metodą pośrednią. Stanowi ono punkt wyjścia ustalania przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej. Sam podział wyniku finansowego ma wpływ na przepływy pieniężne z działalności finansowej.

Tabela 2.5. Wpływ podziału wyniku finansowego na pozycje rachunku przepływów pieniężnych

Zdarzenie	Pozycja RPP	Wpływ	Komentarz
Wypracowanie zysku netto	Zysk netto	istotny	Zysk netto jest kategorią stanowiącą punkt wyjścia do ustalenia przepływów pieniężnych z działalności operacyjnej sporządzanych metodą pośrednią
Ustalenie i wypłata dywidendy	Dywidendy	Wydatek	W rachunku przepływów pieniężnych zawarta jest informacja o wypłaconej dywidendzie w części poświęconej przepływowi pieniężnym z działalności finansowej
Przeniesienie zysku na kapitał zapasowy	brak	brak	Zasilenie kapitału zapasowego z zysku netto nie jest związane z przepływem środków pieniężnych.

Źródło: opracowanie własne.

Zestawienie zmian w kapitale własnym jest kolejnym elementem sprawozdania finansowego, którego zadaniem jest dostarczenie informacji uzupełniających dotyczących bilansu. W tym zestawieniu ukazane są zarówno zmiany, jakie nastąpiły w danym okresie, ale również ich przyczyny. Do sporządzenia zestawienia zmian w kapitale/funduszu własnym zobowiązane są jedynie jednostki, których sprawozdanie finansowe podlega obowiązkowemu badaniu przez biegłego rewidenta³⁰. Zestawienie to przedstawia wszelkie zmiany poszczególnych elementów zawartych w kapitałach własnych będących elementem pasywów bilansu i analogicznie do zapisów zaprezentowanych powyżej.

2.5. Wynik finansowy i jego podział w analizie wskaźnikowej

Jedną z funkcji sprawozdań finansowych jest udostępnienie informacji, które pozwolą na ocenę sytuacji majątkowo-finansowej firmy. Poza analizą poszczególnych elementów sprawozdania finansowego zarówno w orientacji poziomej, jak i pionowej, wykorzystuje się również analizę wskaźnikową³¹. W tabeli 2.6 zawarto zestawienie oddziaływania działań związanych z wypracowaniem wyniku finansowego i jego podziałem na kilka podstawowych wskaźników finansowych.

Tabela 2.6. Wpływ podziału zysku netto na wskaźniki finansowe

Lp.	Zdarzenie	Nazwa wskaźnika	Metoda kalkulacji	Skutek
1.	Wypracowanie zysku netto	Wskaźnik płynności bieżącej	Aktywa bieżące/ Zobowiązania bieżące	Neutralny
		Wskaźnik płynności szybkiej	Aktywa obrotowe – zapasy/ Zobowiązania bieżące	Neutralny
		Wskaźnik wypłacalności gotówkowej	Środki pieniężne/ Zobowiązania bieżące	Neutralny
		Wskaźnik ogólnego zadłużenia	Zobowiązania ogółem/Aktywa ogółem	Zmniejszenie, bo następuje zwiększenie kapitałów własnych i sumy bilansowej

³⁰ Ibidem, s. 96.

³¹ *Rachunkowość przedsiębiorstw*, pod red. K. Czubakowskiej, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2014, s. 327.

	Wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych	Zobowiązania ogółem/Kapitał własny	Zmniejszenie, bo następuje zwiększenie kapitałów własnych
	Wskaźnik rentowności sprzedaży ROS	Zysk netto/Przychody ze sprzedaży	Jeśli zysk netto jest wyższy niż w okresie poprzednim, a przychody ze sprzedaży bez zmian, to zwiększenie
	Wskaźnik rentowności aktywów ROA	Zysk netto/Aktywa ogółem	Jeśli zysk netto jest wyższy niż w okresie poprzednim, a aktywa ogółem bez zmian, to zwiększenie
	Wskaźnik rentowności kapitału własnego ROE	Zysk netto* 100%/Przeciętny stan kapitałów własnych	Jeśli zysk netto jest wyższy niż w okresie poprzednim, a zysk netto z poprzedniego okresu w całości przeznaczony na wypłatę dywidendy, to zwiększenie
2. Decyzja właścicieli o wypłacie dywidendy	Wskaźnik płynności bieżącej	Aktywa bieżące/ Zobowiązania bieżące	Neutralny
	Wskaźnik płynności szybkiej	Aktywa obrotowe – zapasy/Zobowiązania bieżące	Neutralny
	Wskaźnik wypłacalności gotówkowej	Środki pieniężne/ Zobowiązania bieżące	Neutralny
	Wskaźnik ogólnego zadłużenia	Zobowiązania ogółem/ Aktywa ogółem	Neutralny
	Wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych	Zobowiązania ogółem/Kapitał własny	Zwiększenie, bo rosną zobowiązania wobec udziałowców związane z deklaracją wypłaty dywidendy
	Wskaźnik rentowności sprzedaży ROS	Zysk netto/Przychody ze sprzedaży	Neutralne

Lp.	Zdarzenie	Nazwa wskaźnika	Metoda kalkulacji	Skutek
		Wskaźnik rentowności aktywów ROA	Zysk netto/Aktywa ogółem	Neutralne
		Wskaźnik rentowności kapitału własnego ROE	Zysk netto* 100% / Przeciętny stan kapitałów własnych	Neutralne
		Wskaźnik płynności bieżącej	Aktywa bieżące/ Zobowiązania bieżące	Neutralne, bo następuje zmniejszenie gotówki, ale też zobowiązań wobec właścicieli
		Wskaźnik płynności szybkiej	Aktywa obrotowe – zapasy/Zobowiązania bieżące	Neutralne, bo następuje zmniejszenie gotówki, ale też zobowiązań wobec właścicieli
		Wskaźnik wypłacalności gotówkowej	Środki pieniężne/ Zobowiązania bieżące	Neutralne, bo następuje zmniejszenie gotówki, ale też zobowiązań wobec właścicieli
3.	Wypłata dywidendy	Wskaźnik ogólnego zadłużenia	Zobowiązania ogółem/ Aktywa ogółem	Neutralne, bo następuje zmniejszenie gotówki, ale też zobowiązań wobec właścicieli
		Wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych	Zobowiązania ogółem/Kapitał własny	Zmniejszenie, bo następuje zmniejszenie zobowiązań wobec właścicieli
		Wskaźnik rentowności sprzedaży ROS	Zysk netto/ Przychody ze sprzedaży	Neutralny
		Wskaźnik rentowności aktywów ROA	Zysk netto/ Aktywa ogółem	Neutralny
		Wskaźnik rentowności kapitału własnego ROE	Zysk netto* 100% / Przeciętny stan kapitałów własnych	Neutralny

	Wskaźnik płynności bieżącej	Aktywa bieżące/ Zobowiązania bieżące	Neutralny	
	Wskaźnik płynności szybkiej	Aktywa obrotowe – zapasy/ Zobowiązania bieżące	Neutralny	
	Wskaźnik wypłacalności gotówkowej	Środki pieniężne/ Zobowiązania bieżące	Neutralny	
4.	Przeznaczenie części zysku netto na zasilenie kapitałów zapasowych/ rezerwowych	Wskaźnik ogólnego zadłużenia	Zobowiązania ogółem/ Aktywa ogółem	Neutralny
		Wskaźnik zadłużenia kapitałów własnych	Zobowiązania ogółem/Kapitał własny	Neutralny
		Wskaźnik rentowności sprzedaży ROS	Zysk netto/ Przychody ze sprzedaży	Neutralny
		Wskaźnik rentowności aktywów ROA	Zysk netto/ Aktywa ogółem	Neutralny
		Wskaźnik rentowności kapitału własnego ROE	Zysk netto* 100% / Przeciętny stan kapitałów własnych	Neutralny, bo operacja związana z przeznaczeniem zysku na kapitał zapasowy to operacja w ramach kapitałów własnych.

Źródło: opracowanie własne.

W tabeli 2.6 zostały przedstawione przykładowe podstawowe wskaźniki, które najlepiej odzwierciedlają wpływ finansowania wewnętrznego jednostki na jej sytuację finansowo-majątkową³². Analizę wpływu zysku netto oraz sposobu jego podziału na poziom wskaźników można wykorzystać w procesie podejmowania decyzji o sposobie podziału wyniku finansowego. Znając wpływ różnych sposobów podziału wyniku finansowego na ocenę sytuacji finansowej, można podjąć taką decyzję, która spowoduje poprawę poziomu wskaźników.

³² T. Kiziukiewicz, *Sprawozdawczość finansowa*, op. cit., s. 340.

Bibliografia

- Bień W., *Zarządzanie finansami przedsiębiorstwa*, Difin, Warszawa 2011.
- Bednarz J., Gostomski E., *Finansowanie działalności gospodarczej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2006.
- Buczowska A., *Kapitały, fundusze i wynik finansowy*, [w:] *Rachunkowość finansowa przedsiębiorstw*, pod red. K. Sawickiego, EXPERT, Warszawa 2012.
- Chojnacka E., *Struktura kapitału spółek akcyjnych w Polsce w świetle teorii hierarchii źródeł finansowania*, CeDeWu, Warszawa 2012.
- Duliniec A., *Finansowanie przedsiębiorstwa*, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2007.
- Finanse przedsiębiorstwa*, pod red. J. Grzywacz, Szkoła Główna Handlowa w Warszawie-Oficyna Wydawnicza, Warszawa 2013.
- Finansowanie przedsiębiorstwa: ujęcie teoretyczno-praktyczne*, pod red. J. Szlęzak- Matusiewicz, P. Felis, Oficyna Wolters Kluwer business, Warszawa 2014.
- Gawrońska J., *Kapitał zapasowy i jego przeznaczenie*, [w:] INFORF.PL, <http://inforfk.pl/katalogi/artykuly/tresc,k00,ko,I83.2016.002.000000700,Kapital-zapasowy-i-jego-przeznaczenie.html> (dostęp: 13.04.2016).
- Jak funkcjonuje konto 82 „Rozliczenie wyniku finansowego”?*, Zeszyty Metodyczne Rachunkowości nr 9 (369) z dnia 1.05.2014.
- Kozłowska H., *Podatkowe aspekty zamknięcia ksiąg rachunkowych*, Stowarzyszenie Księgowych w Polsce, Warszawa 2009.
- Kizukiewicz T., *Sprawozdawczość finansowa*, [w:] *Rachunkowość finansowa przedsiębiorstw*, pod red. K. Sawickiego, EXPERT, Warszawa 2012.
- Markowicz-Mars A., *Dziennik Gazeta Prawna* (2011.12.05), (dostęp: 26.02.2016): http://www.baza-wiedzy.pl/press_show_category,13331,jak-w-ksiegach-rachunkowych-ujac-nadwyzke-vat.html.
- Przegląd Podatku Dochodowego nr 11 (371) z dnia 1.06.2014, (dostęp: 22.04.2016): <http://www.gofin.pl/podatki/17,1,61,175921,opodatkowanie-dywidend-wyplacanych-przez-polskie-spolki.html>.
- Rachunkowość przedsiębiorstw*, pod red. K. Czubakowska, Polskie Wydawnictwo Ekonomiczne, Warszawa 2014.
- Sprawozdanie finansowe według polskich i międzynarodowych standardów rachunkowości*, pod red. G. Świdorskiej, W. Więclaw, Difin, Warszawa 2012.
- Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz.U. 2012 nr 0, poz. 361 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (t.j. Dz.U. 2014 nr 0, poz. 851 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz.U. 2013 nr 0, poz. 330 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 15 września 2000 r. – Kodeks spółek handlowych (Dz.U. 2000 nr 94, poz. 1037 z późn. zm.).

-
- Wrońska-Bukalska E., *Wybrane zagadnienia transferu zysków przedsiębiorstwa na rzecz akcjonariuszy w formie dywidendy rzeczowej*, [w:] *Zarządzanie i Finanse*, Journal of Management and Finance, vol 11, no. 1 part 2, Wyd. Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2013, s. 521–532.
- Zarębski S., *Rola finansowania wewnętrznego w działalności gospodarczej przedsiębiorstw*, [w:] *Nowoczesne zarządzanie finansami przedsiębiorstwa*, pod red. A. Bielawskiej, C.H. Beck, Warszawa 2009.